

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5390/2025
23.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Вера Миленковић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Тања Секулић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права по тужби и по противтужби, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 1/2025 од 15.01.2025. године, у седници одржаној 23.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 1/2025 од 15.01.2025. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П2 474/2023 од 09.09.2024. године, ставом првим изреке, малолетни ВВ из ... поверен је на самостално вршење родитељског права мајци ББ из ..., тако да је пребивалиште детета на адреси мајке, село ..., Улица ... бр. Ставом другим изреке, тужилац-противтужени је обавезан да на име доприноса за издржавање малолетног ВВ из ..., плаћа месечно износ од 15.000,00 динара почев од 12.04.2022. године као дана подношења тужбе, па убудуће, док за то буду постојали услови, сваког до 05-ог у месецу за текући месец, на текући рачун законске заступнице, мајке малолетног детета ББ бр. ..., док је заостале рате обавезан да исплати у року од 60 дана од дана правноснажности пресуде, а за веће противтужбено тражење од досуђеног износа за још 5.000,00 динара месечно, противтужбени захтев је одбијен, као неоснован. Ставом трећим изреке, уређен је начин виђења између оца АА из ... са малолетним сином ВВ из ..., тако што ће се исто одвијати сваког другог викенда у месецу, почев од петка у 16,00 часова до недеље у 16,00 часова, уз обавезу оца да дете преузима и по истеку времена да га у исто време врати, када малолетни ВВ не проводи викенд код оца, да дете узима петком почев од 14,00 часова до 19,00 часова, такође са обавезом да дете преузима из домаћинства мајке по протеклу времена у исто га врати мајци, летњи распуст у временском периоду од 15 дана, зимски распуст у временском трајању од 10 дана, верске и државне празнике и рођендане, малолетни ВВ проводиће наизменично у домаћинству оца и у

домаћинству мајке. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж2 1/2025 од 15.01.2025. године, одбио, као неосновану, жалбу тужиоца-противтуженог и потврдио пресуду Основног суда у Пожаревцу П2 474/2023 од 09.09.2024. године, у ставу првом изреке, обавезујућем делу става другог изреке, ставовима трећем и четвртм изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац-противтужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена-противтужиља је доставила одговор на ревизију тужиоца-противтуженог.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11... 10/2023), у вези одредбе члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005... 6/2015), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни битне повреде у поступку пред другостепеним судом на које ревидент у ревизији неосновано указује. Другостепени суд није утврђивао чињенично стање, нити изводио доказе, већ је одбијањем жалбе тужиоца-противтуженог прихватио утврђено чињенично стање и оцену доказа од стране првостепеног суда. Слободна оцена доказа подразумева и слободу избора доказних средстава, тако што се изводе они докази и утврђују оне чињенице које су битне за одлучивање о тужбеном захтеву. Супротно поступање суда било би противно начелу економичности прописаном у одредби члана 10. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у ванбрачној заједници која је заснована 2015. године и у којој је рођено заједничко малолетно дете ВВ ... године. Парничне странке су са малолетним дететом живеле у домаћинству примарне породице тужиоца-противтуженог у Због лоших партнерских односа и конфликта, ванбрачна заједница је прекинута 10.04.2022. године. Тужена-противтужиља је у више наврата пријављивала тужиоца-противтуженог за насиље у породици, па су тужиоцу-противтуженом изрицане мере забране контактирања и приласка туженој-противтужиљи. Пошто се стање није поправило, тужена-противтужиља је одлучила да напусти ванбрачну заједницу 10.04.2022. године, од када, са малолетним дететом живи у селу Надлежни центри за социјални рад у Пожаревцу и у Малом Црнићу су доставили своје налазе и мишљења о томе да оба родитеља имају родитељске потенцијално да адекватно одговоре на базичне и емотивне потребе малолетног детета и да су мотивисани да самостално врше родитељско право. Координисаним радом и теренским проверава, као и радом са странкама, оба Центра за социјални рад су се сагласила да је у најбољем интересу да се малолетно дете повери мајци на самостално вршење родитељског права, а дали су и предлог о уређењу начина одржавања личних односа између оца и малолетног детета. Месечне потребе малолетног детета процењене су на износ од 30.050,00 динара. Тужени живи у кући својих родитеља, има кућу у селу ... и парцеле које се воде на његово име. У ванбрачној

заједници је са партнерком која има дете из првог брака, дечака од ... године који живи са њима. Ради у ... у којој остварује месечну зараду од око 41.000,00 динара. Нема друге обавезе издржавања сем према малолетном детету парничних странака. Тужила, са малолетним дететом живи у родитељској кући у селу ... са мајком и братом. Запослена је и остварује месечни приход око 51.000,00 динара. Центар за социјални рад Пожаревац је реализовао теренску посету домаћинству у коме живе мајка и малолетно дете и у извештају навео да мајка има топао, емотивни однос и однос поверења са малолетним дететом, тако што је комуникација између њих двоје спонтана. Мајка уважава дечије жеље, размењују мишљења у вези свих битних питања, па тако и око избора будуће школе, с обзиром да ће малолетни ВВ од ... кренути у школу. Малолетни ВВ је нижег календарског узраста, те му нису постављена директна питања у вези поступка који се води пред судом, нити је он довољно психички зрео да би могао своје одлуке да заснује на релевантним чињеницама. Ипак из разговора обављеног са малолетним дететом, водитељ случаја тог Центра за социјални рад је закључио да дете жели и даље да живи у селу ..., дакле са мајком. О оцу се такође изјашњава позитивно, али када описује свој дом, заправо описује домаћинство у коме живи са мајком. Центар за социјални рад Мало Црниће се у свом извештају изјаснио да је отац мотивисан да се брине о малолетном детету и да он, као родитељ, има све неопходне компетенције да врши непосредну бригу о детету, уколико би оно било њему поверено. Има капацитете да адекватно и актуелно одговори на све потребе детета и показује аутентичну мотивацију.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су самостално вршење родитељског права у односу на малолетно дете, ВВ, поверили његовој мајци, а оца обавезали да доприноси издржавању малолетног детета износом од 15.000,00 динара месечно почев од дана подношења тужбе па убудуће, на основу одредбе члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, 77. став 1, 154, 160. и 266. Породичног закона, налазећи да тужена-противтужила, као мајка, у актуелном тренутку има адекватни увид и родитељске способности да на адекватан начин задовољи емотивне и базичне потребе малолетног детета. Мајка је, од стране надлежног Центра за социјални рад Пожаревац, који је са њом саветодавно радио, процењена као родитељ који има адекватне родитељске способности да благовремено одговори на све потребе малолетног детета, посебно имајући у виду да је она негујући родитељ малолетног детета од рођења и да је након прекида ванбрачне заједнице наставила да се о детету брине.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених Нација о правима детета, „Службени лист СФРЈ, међународни уговори“ бр. 15/90 и „Службени лист СРЈ, међународни уговори“ бр. 4/96 и 2/97), предвиђено је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су најбољи интереси детета без обзира на то да ли их предузимају јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају, у том циљу, све потребне законодавне и административне мере (став 2).

Ова обавеза преузета је и одредбом члана 6. став 1. Породичног закона, тако што је том одредбом прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

На основу одредбе члана 77. Породичног закона, прописани су услови за самостално вршење родитељског права тако што је у ставу 3. прописано да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, у смислу одредбе члана 266. став 1. истог Закона. Пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породично саветовалиште или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, на основу одредбе члана 270. Породичног закона.

У конкретном случају, оба родитеља поседују родитељске капацитете за самостално вршење родитељског права, као и стамбено-хигијенске услове да детету пружи стабилно одрастање и развој. Међутим, имајући у виду да је дете добро адаптирано у породици мајке, да она има подршку своје примарне породице и да се дете осећа безбедно, сматрајући за свој дом домаћинство у коме живи са мајком, следи да је одлука о поверавању малолетног детета мајци на самостално вршење родитељског права донета у најбољем интересу малолетног детета којим је суд дужан да се руководи, у смислу одредбе члана 266. Породичног закона. Због тога су неосновани наводи ревизије којима се оспорава садржина мишљења органа старатељства и његов предлог да се дете повери мајци на самостално вршење родитељског права, имајући у виду да су нижестепени судови, прихватајући то мишљење ценили свеобухватно све утврђене битне чињенице потребе за одлуку о вршењу родитељског права у склопу свих околности конкретног случаја који се тичу узраста и потреба детета, као и његовог односа са родитељима. Правилна је и одлука нижестепених судова у погледу одлуке о утврђеној обавези издржавања малолетног детета од стране оца, као родитеља коме оно није поверено. Због тога ревидент неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

На основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**